

Sygn. akt I Cz 49/13

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2013r.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Teresa Zawistowska

Sędziowie: SO Aleksandra Ratkowska

SO Krzysztof Nowaczyński (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2013r. w Elblągu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku B. A.

z udziałem H. L., R. C., J. U., P. L., B. L. (1), Z. S., M. S. (1), J. S., J. W., B. K., M. C. (1), E. L., B. L. (2), R. L., B. M., M. C. (2), J. K., B. C., M. K., S. K., H. S., M. W., M. S. (2), P. M., E. C. i K. M.

o dział spadku

na skutek zażalenia wnioskodawczyni

na postanowienie Sądu Rejonowego w Ostródzie

z dnia 30 listopada 2012r., sygn. akt I Ns 610/10

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 listopada 2012r. Sąd Rejonowy w Ostródzie zawiesił postępowanie w sprawie o dział spadku po I. S. na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. W uzasadnieniu wskazał, że nieruchomości objęta działem spadku została nabyta przez spadkodawcę w trakcie trwania związku małżeńskiego, wobec czego pełnomocnik uczestnika R. C. wniósł o ustalenie, że w skład spadku wchodzi udział 1/2 w w/w nieruchomości, nie zaś cała nieruchomość jak wskazywała wnioskodawczyni i część uczestników. Mając to stanowisko na uwadze zobowiązano pełnomocnika uczestnika do złożenia również wniosku o podział majątku spadkodawcy i jego żony B. S. pod rygorem zawieszenia postępowania. W zakreślonym terminie wniosku nie zgłoszono, wskazując że prowadzenie sprawy o podział majątku wspólnego nie znajduje podstaw prawnych. W ocenie Sądu I instancji ze stanowiskiem tym nie sposób się zgodzić, o czym świadczy orzecznictwo Sądu Najwyższego, zgodnie z którym w razie stwierdzenia, że w skład spadku wchodzi udział zmarłego w małżeńskim majątku wspólnym i wcześniej nie doszło do przesądzenia kwestii ewentualnych nierównych udziałów w tym majątku i zwrotu nakładów i wydatków na ten majątek (art. 43 i 45 k.r. i op.) połączenie w jednym postępowaniu działu spadku z podziałem majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej jest konieczne. W takiej zaś sytuacji brak wniosku o podział majątku wspólnego spadkodawcy i B. S. uniemożliwił nadanie sprawie dalszego biegu, co uzasadniało zawieszenie postępowania w sprawie.

W zażaleniu na powyższe postanowienie wnioskodawczyni B. A. domagała się jego uchylenia. Zarzuciła, że orzeczenie jest niezrozumiałe i krzywdzące, wydane z pokrzywdzeniem spadkobierców i tamuje dalsze prowadzenie postępowania. Sprawa toczy się już od 2007r. i nie nabrała skutecznego biegu.

Uczestnicy postępowania nie odnieśli się do zażalenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie wnioskodawczyni co do zasady zasługiwało na uwzględnienie.

Należy wyjaśnić przede wszystkim, że wnioskodawczyni złożyła wniosek o dział spadku po I. S. domagając się przyznania na rzecz jej i uczestnika H. L. nieruchomości spadkowej położonej w O. przy ulicy (...). Natomiast uczestnik postępowania R. C. wprawdzie wskazywał, że w/w nieruchomość stanowiła składnik majątku wspólnego małżeńskiego I. S. i B. S., to jednak wniósł o przyznanie całej nieruchomości spadkowej na jego rzecz z obowiązkiem spłaty na rzecz wnioskodawczyni i pozostałych uczestników (por. pismo – k. 527). W takiej sytuacji należało wnioskować raczej, że skoro sprawa rozpoznawana jest w postępowaniu nieprocesowym, to intencją uczestników postępowania, którzy domagali się podziału całej nieruchomości przy ulicy (...), jest również dokonanie działu spadku po B. S. (art. 191 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Natomiast w razie wątpliwości sąd powinien udzielić wnioskodawczyni i uczestnikom występującym bez fachowego pełnomocnika stosownych wskazówek i pouczeń i na tej podstawie ustalić przedmiot postępowania.

Powyższe nie podważa trafności stanowiska zaprezentowanego przez Sąd I instancji w zakresie konieczności połączenia w jednym postępowaniu sprawy o dział spadku i podział majątku wspólnego. Jak trafnie wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 października 1998r. (II CKU 56/98, LEX nr 465995) art. 689 k.p.c. zezwala na połączenie w jednym postępowaniu sprawy o dział spadku ze sprawą o zniesienie współwłasności i sprawą o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej. Gdy w skład spadku wchodzi udział w małżeńskiej wspólności ustawowej i wcześniej nie doszło do przesądzenia kwestii ewentualnych nierównych udziałów (art. 43 § 2 k.r. i op.) i zwrotu z tytułu nakładów, wydatków oraz innych świadczeń z majątku wspólnego na majątek odrębny lub odwrotnie, to połączenie w jednym postępowaniu działu spadku z podziałem majątku wspólnego po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej jest konieczne.

W takiej sytuacji określenie pełnomocnikowi uczestnika terminu do złożenia wniosku o podział majątku wspólnego było formalnie poprawne, choć niewykonanie tego zarządzenia nie mogło prowadzić do zawieszenia postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. Mianowicie, ograniczenie przez wnioskodawcę i uczestników postępowania żądania tylko do działu spadku, bez objęcia wnioskiem również żądania podziału majątku wspólnego, może wynikać z nieświadomości wskazywanych powyżej skutków prawnych. W takiej sytuacji do obowiązków sądu należało udzielenie również wnioskodawczyni i pozostałym uczestnikom występującym w sprawie bez profesjonalnego pełnomocnika odpowiednich wskazówek, zgodnie z art. 5 k.p.c. oraz wyznaczenia odpowiedniego terminu do stosownego uzupełnienia wniosku (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 1972r., III CZP 100/71, OSNC 1972/7-8/129). Brak podjęcia takich działań i poprzestanie jedynie na zobowiązaniu skierowanym do jednego uczestnika postępowania doprowadził do naruszenia przepisu postępowania, tj. art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c.

W tym stanie należało uchylić zaskarżone postanowienie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.